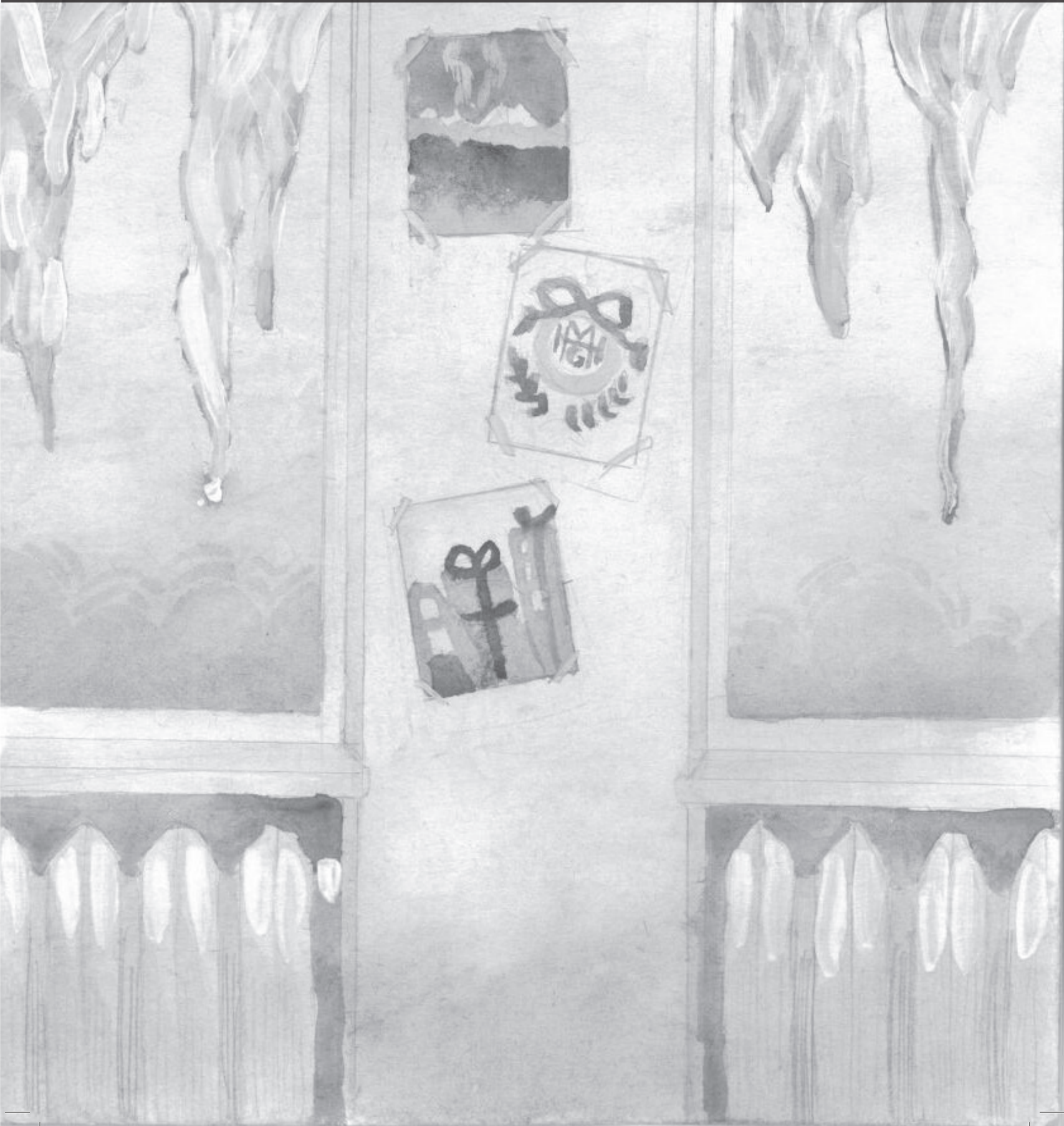

26. AASTAKÄIGU 2. NR

TABULA RASA

VEEBRUAR 2024

MIINA HÄRMA GÜMNAASIUMI KOOLILEHT

ÕHTU PARIISIS

Merit Ots
12.a

*Sai sellel õhtul Tartust Pariis
Armastuse linn oma hiilguses
Sai sellel õhtul Tartust Pariis
Kus need eksinud armusid
-Tanel Padar*

Tartu on heade mõtete ja suudlevate tudengite linn. Armastuse linn. Sel aastal, kolmandal veebruaril, toimus traditsiooniline Härma ball, Miina Härma 160. sünniaastapäeva auks, teemaks Night in Paris. Üheks õhtuks saigi meie tagasihoidlikust aulast särav Pariisi ballisaal.

Ball algab juba enne saaliustest sisseastumist, nimelt on esmatähtis leida endale sobiv kostüüm. Seekordsel ballil sai näha nii kaunilt elegantseid pariislannasid, napoleonlikus rüüs noormehi, printsesse, ärtuemandaid kui ka stiilselt barette kandvaid õpetajaid. Lisaks

suurepärasele riietusele on vahva peole saabuda koos südamelähedaste inimestega, olgu nendeks siis silmarõõm, sõbrad või lausa abikaasa. Seega keerles tantsupõrandal mitmeid eriilmelisi grupeeringuid. Üheskoos sai kaasa laulda legendaarsetele Terminaatori hittidele, mis energilise bändi, Exitumi saatel kõlasid. Õnne sai proovida nii pokkeris kui ka loosis.

Õhtu jooksul jõudsin klaaskinga kaotamise asemel hoopis reporteri kingadesse astuda.

Külalistel olid õhtust küll erinevad, kuid valdavalt positiivsed muljed. Mõne arvates ei sobinud valitud muusika kokku ürituse teemaga, teised jällegi kiitsid energilist bändi ning nautisid tuntud hittide saatel tantsimist. Kõik ballikülalised said end tunda staarina, keereldes 360° videol või lastes end jäädvustada fotoseina ees.

Mitmekesi klõpsiti pilte ka fotoboksis, kus olid kasutusel mitmed vahvad aksessuaarid. Õhtu lõpul lõikasid maitsva Gustavi šokolaadikoogi lahti selleaastased kuningas ja kuninganna, Johannes Gabriel Adams ja Sienna Bachour. Kiideti ka seda, et pidulised veetsid aega üheskoos saalis ega olnud mööda koolimaja laiali.

Pidu lõppes vägevalt, üheskoos said ära lauldud legendaarsed 5Miinuse lood, tantsitud Macarena ning samuti pidulik lõpuvalss. Balli meeolud olid ülevad ning kuuldavasti jõudsid pidulised pärast seda, kui kell lõi 12, edasi McDonaldsisse.

Sel õhtul saigi Tartust Pariis. Tantsupõrandal keerlesid ennastunustavalt koos nii konservatiivid kui ka feministid, õpilased ja õpetajad....Armastus valgus pärast pidu linnatänavatele ning täitis öö glamuurse eufooriaga.

Foto: Alex Kriisa isiklik kogu

TOIMETUSE KOOSSEIS

PEATOIMETAJAD

Henrik Harjus (11.a), Marijana Kreek (12.DP)

TOIMETAJAD JA ILLUSTRATORID

Grete Elisabeth Laumets (11.c), Kirke Pertel (10.a), Merit Ots (12.a), Mikk Ruus (7.b), Rando Jaaksoo (10.c), Wiebke Ortbrink (11.b), Klementina Porechina (12.b), Liis-Marii Pakkanen (11.a), Karolin Ruumet (11.a)

KEELETOIMETAJA

Karolin Ruumet (11.a)

KAAS

Grete Elisabeth Laumets (11.c)

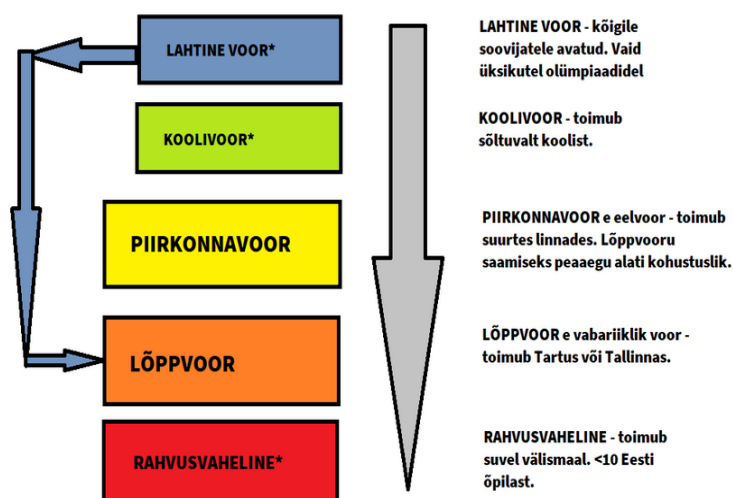
KÜLJENDAJA JA TAGAKAANE AUTOR

Ats Kaup (12.DP)

OLÜMPIAADIKS ETTEVALMISTUMISE ABC

Karolin Ruumet
11.a

See juhend on mõeldud põhikooli- ja gümnaasiumiõpilastele, kes soovivad rohkem teada saada olümpiaadide korraldusest või nendeks ettevalmistumisest. Soovin välja tuua, et tegu on suures osas minu enda kogemuse, arvamuse ja nõuannetega, mistõttu ei pruugi juhendis olev info alati kehtiv või igapäevale sobilik olla.

OLÜMPIAADIDE KORRALDUS

Üks põhiline olümpiaadide korraldaja on Tartu Ülikooli teaduskool, kelle olümpiaadide näitel see juhend ka kirjutatud on. Teaduskooli alla koonduvad piirkonnavoored, lahtised võistlused, lõpp- e. vabariiklikud voored, erinevad viktoriinid ja võistlused ning samuti korraldavad nad huvipäevaid, õppesessioone, kursuseid ja tänuüritusi.

Eri ainete olümpiaadid on ühtaegu väga sarnased ja väga erinevad, ning viimast mitte vaid sisu poolest. Peaaegu iga väite puhul, mida olümpiaadide kohta teen, saab tuua välja vähemalt ühe erandi. Sellegipoolest olen koostanud üldistatud samm-sammulise juhise, mis on mõeldud esmakordselt olümpiaadil osalevale õpilasele.

Tutvu Teaduskooli lehel väljavalitud olümpiaadiga

Tähtsaimad on kirjeldus, fail „Juhend” ja muud esilehe failid.

Uuri korralduskohtade, vanuserühmade, osalemise tingimuste kohta.

Vaata arhiivist eelnevate aastate ülesandeid, et saaksid aimu raskustasemest ja tüüpülesannetest.

Teavita aineõpetajat, et kavatsed olümpiaadil osaleda

Tal võib olla kogemust selle olümpiaadi või materjaliga.

On võimalik, et tema või ta kolleeg korraldab ettevalmistuse tunde, kus saad konkreetsete teemade kohta õppida ning harjutusülesandeid lahendada.

c. Mõningate olümpiaadide puhul saab osalejate registreerimise lingile ligipääsu vaid õpetaja, seetõttu on vaja, et sinu osalemissoo oleks teada. Juhul kui olümpiaadil (nt lingvistika) pole aineõpetajat, uuri, ega keegi teine selle juhendamise eest ei tegele.

Registreeri end

Piirkonnavoortele saab registreerida läbi õpetaja, lahtisetele tuleb aga Teaduskooli lehe kaudu.

Probleemi korral ära karda koordinaatorile kirjutada.

Õpi olümpiaadiks

(vt järgmine peatükk)

OLÜMPIAADIKS ÕPPIMINE

Nagu öeldud, on iga olümpiaad isemoodi. Siin on paar näpunäidet, mis peaksid üpris universiaalsed olema.

Uuri, kas olümpiaadil on temaatika

Temaatika on käesolevaks aastaks etteantud teemad, mis kitsendavad õppimist vajavate teemade hulka. Temaatika on näiteks emakeele, ajaloo ja keemia piirkonnavoortel. Sageli on sel juhul olemas ka soovitusliku kirjanduse nimekiri.

Küsi nõu õpetajalt

Eesti olümpiaadid ei ole mingi uus asi (tähistasid mullu oma 70. juubelit), mistõttu on paljudel õpetajatel ettevalmistuse korraldamise oskus olemas. Kui see puudub, saavad nad sind oma kolleegi poole edasi suunata. Õpetajad oskavad ka vastata igasugustele küsimustele nii materjali kui korralduse poole pealt.

Otsi Teaduskooli lehelt (ja mujalt) õppematerjale

Teaduskooli lehel (<https://teaduskool.ut.ee/et/ulesannete-kogu>) on saadaval enamjaolt vaid loodus- ja reaalainete omad, ent need on ilusasti organiseeritud ja kättesaadavad.

Lahenda eelnevate aastate ülesandeid

Iga olümpiaadi piirkonnavoortele lehel on alla kerides olemas „Arhiiv”, kust näeb nii ülesandeid kui lahendusi. Olümpiaadiülesannete lahendamine ja tüüpülesannetega tutvumine annab aimu eesootavast, mis ei pruugi olla samasugune kui kooliülesanded. Mõningate olümpiaadide puhul, nt lingvistika, on avaldatud ülesannetekogud (<https://www.apollo.ee/viis-tosinat-lingvistikaulesannet.html>). Mõnel olümpiaadil on ka eraldi veebileht, kuhu on koondatud kindla aine erinevate voorude ülesanded.

Keemia: <https://www.eko.ut.ee/>

Matemaatika: <https://www.math.olympiaadid.ut.ee/html/index.php>

Füüsika: <https://efo.fyysika.ee/>

Registreeri end sügisel TÜ teaduskooli kursusele

Sügiseti saadetakse Studiumisse ikka ja jälle kiri, kus teavitatakse õpilasi sellest võimalusest. MHG toetusel on need kursused meile tasuta ning gümnaasiumis arvestatakse neid valikainetena (1 TÜ kursus = 1 valikkursus). Kursused toimuvad Moodle'i keskkonnas, kus üldiselt tuleb lihtsalt iga kuu või pooleteise tagant lahendada ülesandeid ja need esitada. Aega saab ise planeerida ning tavaliselt mingeid videokõnesid või muud sellist ei toimu. Küll aga tuleb arvestada kursuste ajalise mahuga: need on antud Euroopa ainepunktides (EAP), mis on arvuliselt enam-vähem võrdsed gümnaasiumi kursustega (1 EAP = 26 h, 1 koolikursus = 26,25 h).

Kui tekib küsimus, et kui palju või kui kaua peaks ette valmistuma, siis kindel vastus puudub. Isiklikult teen nii kaua,

kuni kas 1) tunnen, et oskan kõike, 2) tunnen, et ei oska mitte kui midagi või 3) tunnen, et üldse mitte ei taha enam. Kokkuvõttes tuleks õppida vastavalt motivatsiooni ja jaksu jätkumisele. Kindlasti tuleks ka õppida hajutatult, näiteks kuu aja jooksul mõned tunnid nädalas, mitte alles nädal enne olümpiaadi ja iga päev 4+ tundi.

OLÜMPIAADIPÄEVAL

Loe uuesti läbi Teaduskooli lehel olev olümpiaadi juhend

Kontrolli, kas tead oma olümpiaadikoodi

Kood, mida kasutatakse sinu töö isikustamiseks, saadetakse tavaliselt paar päeva varem sinu isiklikule e-mailile. See tuleks kas üles kirjutada või meelde jätta. Kood tagab anonüümsuse. Tööle (puhtanditele ja mustanditele) tohib kirjutada vaid koodi, mitte oma nime. Mõndade olümpiaadide puhul saad koodi kohapeal, sel juhul on üldjuhul nii ka juhendis kirjas või siis pole mainitud koodide saatmist e-mailile.

Võta kaasa vajalikud asjad:

kirjutusvahendid (must või sinine mittekustutatav pastakas);
veepudel (gaasiline jook avada enne olümpiaadi algust);
pisut süüa (mittekrõbisev, tee enne võistluse algust pakend lahti);
reaalainete puhul joonlaud, sirkel, harilik pliiaats;
Mõnikord nõutakse ka vahetusjalanõude olemasolu.

Eelneval õhtul õpi uusi asju minimaalselt

Minu kogemuse järgi ei saa viimasel hetkel eriti hästi asju selgeks. Eelneval õhtul on piisav uni väga suure väärtusega. Kui tõesti on mingi teema veel ebaselge, loe see hommikul läbi – nii jääb see lühiajalisse mälu.

INTERVJUU MATEMAATIKA ÕPETAJA TIU SASIGA: KUHU LIIGUB EESTI HARIDUS?

Henrik Harjus
Ila

Alustame võibolla teist endist. Kuidas Teie õpetajakarjäär üldse algas? Miks Te otsustasite hakata õpetajaks?

Keskkoolis õppides plaanisin algul minna geograafiat õppima, kuna see tundus nii huvitav. Käisin isegi ettevalmistuskursustel ülikooli juures, mis aga muutsid mu meelt – seal räägiti oli palju vähem huvitav kui see geograafia, mida koolis õppisin. Muutsin meelt ja otsustasin minna õppima matemaatikat, mis mulle meeldis ja on selge ja loogiline. Tartu Riiklikus Ülikoolis õppisin 5 aastat nn „puhast matemaatikat“, selle õppijad said lisaks ka pedagoogi eriala. Minu kursus oli selline, kus enamik üliõpilasi tahtis saada õpetajaks. Eks ma ise tundsin ka, et minust mingit puhast matemaatikut, kes hakkab matemaatika teooriat looma, ei tule. Selliseid inimesi on vähe, kes nii targad on – minu kursusel oli näiteks selline praegu Eesti Teaduste Akadeemia president Tarmo Soomere. Siis mõtlesin, et ega mul selle õpetajaameti vastu midagi ole, sellel ajal huvitas mind kõik. Tundsin ka, et matemaatika õpetamine on selline ala, mida ei mõjuta poliitilised suunad. Matemaatika ei muutu – ta on täpne, selge ja loogiline, erinevad õpiku autorid ja erinevad ajad ei muuda seda. Sellepärast meeldis mulle seda õppida ja meeldib ka õpetada.

Kuidas erinesid Teie ootused sellest, milline õpetaja töö tegelikult välja näeb?

Kui ma tööle asusin, siis oli õpetaja nädala koormusnorm 18 kontakttundi. Esimesed tööaastad töötasin maakoolis – õpetasin kolme erinevat klassi (ühes klassis oli 6 tundi matemaatikat nädalas) ja olin klassijuhataja ka. Õpetamine meeldis mulle. Sellel ajal hinnete parandamist väga ei olnud, kuid tegin järele aitamise tunde küll, kuigi see ei olnud õpetajale kohustuslik. Matemaatikas lihtsalt teisiti ei saa, ikka on õpilasi, kes jäävad maha haiguse tõttu või omandavad lihtsalt asju pisut aeglasemalt. Kui olin ühe aasta koolis töötanud, alles siis sain teada, mida kõike peab õpetaja veel peale õpetamise tegema. Kui palju on õpetajal lisaülesandeid tegelikult. Mind šokeeris näiteks noore õpetajana väga, et pidin kontrollima kas õpilastele on juustes täisid (ja neid oli...). Peab siiski mainima, tänapäeva õpetaja praeguste ülesannetega võrreldes oli

neid lisatöid peale tundide andmise siiski kindlasti poole võrra vähem kui praegu (kuigi täikontrolli ei pea enam õnneks tegema). Tol ajal oli vastutus ja kohustus õpilasel ise õppimisega hakkama saada suurem kui tänapäeval.

Te olete juba väga pikalt õpetanud. Mis Teid selle töö juures ikka veel paelub?

Olen selline naiivne inimene, kes arvab, et suudab teisi inimesi muuta paremaks. Mulle tundub, et ma saan kõikidele õpilastele – ka nendele, kes on väga nõrgad matemaatikas – anda selle kindlustunde, et ta tegelikult saab matemaatikaga hakkama, kui ta õpib, püüab ja tahab areneda. Seda olen õpetajana ka ise kogunud. Õpetasin kunagi üht tublit tüdrukut, kes oli matemaatikaga hädas, kogu aeg maadlesime kahtedega. Alles viimases klassis juhtus see, et ta hakkas matemaatikat mõistma. See on mulle terveks eluks õpetamiseindu juurde andnud. Mul on selliseid õpilasi veel olnud, kel hoolsa õppimise käigus käib nagu mingi krõks paremuse poole. On ka olnud neid, keda pole suutnud aidata, sest soov paremaks saada peab ikka kahepoolne olema. Nüüd vanemana saan aru, et ma tegelikult ei saa õpilasi väga muuta. Ma saan muuta enda käitumist nii, et õpilased ise sooviksid muutuda.

Lähme nüüd päevakorralisemate teemade juurde. Õpetajate streigist võtsite ka Teie osa. Ma küsisin seda eelmises Tabula Rasa väljaandes poliitikult, aga ma küsiks seda nüüd ka õpetajalt: Millist haridussüsteemi Teie sooviksite Eestis näha?

Arvan, et Eestis on hea haridussüsteem. Eestis on küll joostud välismaa haridussüsteemidele natukene järele, aga siiski on nüüd aru saadud, et päris kõik, mis on mujal, pole ka hea. Olen oma õpetajaametis kogunud, et hariduses on tegelikult mindud päris mitmetes asjades tagasi nende põhimõtete juurde, mis olid siis, kui õpetajana tööd alustasin. Vahepeal oli arusaam, et õpilasel on õigused ja nõudmised, kuid puuduvad kohustused. Õppimine tähendab siiski koostööd, kus õpetaja aitab, näitab ja suunab ning õpilane tegutseb. Õpetada saab motiveeritud õpilast, kuid motivatsioon peab tulema õpilase enda seest (kodust). Õpetaja saab motivatsiooni suurendada, kuid mitte tekitada.

Nüüd on Eestis mindud seda teed, et põhikoolid, algkoolid ja gümnaasiumid kõik on eraldi majades. Ma arvan, et algkoolid peaksid küll olema teistest kooliastmetest eraldi ja õpilase kodule suhteliselt lähedal. Samas, klassides võiks kehtestada õpilaste arvu miinimummäära. Ma ise olen 1.-4. klassini liitklassis õppinud. Minu koolis oli küll umbes 30 õpilast, aga ainult kaks liitklassi ja kokku 3 õpetajat. Õpetajad olid ka koristajad ja ahjukütjad, hoolitsesid kooli õppeaia ja ümbruse eest. Mingi kolmekümne õpilase piir võiks küll olla algkooli avamiseks. Kui õpilaste arv on liiga väike, siis on see juba individuaalõpe ja see on riigile kallis (pole ka päris õiglane teiste õpilaste suhtes, kes peavad õppima suures klassis, kus õpetajal paratamatult ei jagu neile nii palju aega kui nad vajaksid).

Eraldatud gümnaasiumiga ma täiesti nõus ei ole. Minu meelest võiks olla progümnaasium, kus on gümnaasistid koos 7.-9. klasside õpilastega. Kui gümnaasium ja põhikool on tihti eraldi, siis mulle tundub, et põhikoolis ei mõelda väga palju selle peale, kuidas õpilane gümnaasiumis hakkama saab. Eesmärgiks on ainult see, kuidas õpilane põhikooli edukalt lõpetab, kuid ei valmistata ette piisavalt gümnaasiumi õpinguteks (õpilastel napib iseseisva õppimise oskusi; ei anta sageli üldse kodutöid, mis gümnaasiumi praeguse õppekava mahu juures on paratamatud ja õpilastel ei ole harjumust ise kodu õppida). Progümnaasiumi astmes saaks selgitada välja õpilased, kellele sobib rohkem akadeemiline suund (kõrgkool), kellele praktilisem (kutsekool). Kutsekoolis on võimalus saada kutsetunnistuse kõrval soovijatel või vajadusel ka gümnaasiumiharidus. Siis saab peale kutsekooli lõppu jätkata soovi korral ka akadeemilisi õpinguid. Kutsekoolide kohti peaks ehk piisama siis, kui sinna saaks eelisjärjekorras õppima need, kes lähevad sinna esmakordselt, mitte lisaeriala õppima. Loomulikult võiks kutsekoolide õppekohti ka suurendada, see on minu arvates perspektiivikam kui suurendada gümnaasiumi õppekohtade arvu.

Mida nüüd, peale streiki, tuleks teha, et olla kindel Eesti hariduse jätkusuutlikkuses? Mis võiks olla riigi prioriteet: õpetajate palk, koormus või hoopis midagi kolmandat?

See, kui kaotati ära õpetajate kvalifikatsiooni astmed ja kõikide õpetajate palgad võrdsustati, ei mõjunud koolisüsteemile minu arvates hästi. Sellepärast meil õpetajaid ka praegu ei ole, sest neil ei ole arenguvõimalust. Ka ei ole võrdsed erinevate ainete õpetajate koormused, rohkem tööd on õpetajatel, kelle aines õpilased sooritavad eksameid, kes parandavad palju kirjalikke töid. Näiteks kui alustasin tööd õpetajana oli emakeele ja matemaatika õpetajatele ettenähtud vihikute parandamise lisatasu. Palga arvestuse juurde võiks käia õpetaja kvalifikatsioon, staaž, aine õpetamise keerukus (näiteks kas on ka eksamiaine), õpetatavate õpilaste hulk. Praegu neid asju ei arvestata riiklikul tasemel, koolide juhtkonnad küll püüavad ise

pisut ebavõrdsust leevendada. Erinevates koolides on tasustamis põhimõtted erinevad ja tekibki ebavõrdsuse ja suure töökoormuse tõttu kibestumus ja õpetaja lahkub töölt. Miks on suur puudus just emakeele ja matemaatika õpetajaist?

Õpetaja tööstaaž on ka oluline. Õpetaja õpib õpetama ikkagi töötades ja kogemusi saades. Tööstaaž on väga hea kvalifikatsiooniaste ka – iga 5 või 10 aasta tagant kuni mingi piirini võiks õpetaja palk pisut tõusta, sest siis kajastub õpetaja tegelik kvalifikatsioon tema palgas. Kui mina noorena tööle asusin, siis minu meelest oli ka niimoodi. Nüüd peab tegema kvalifikatsioonieksameid – õpetaja kutsestandardit. Aga selle kutsestandardi taotlemine nõuab nii palju paberitööd ja bürokraatiat ning ka tegevust väljaspool kooli ning ma kardan, et kõik ei taha ja lihtsalt ei jõua seda teha. See vähendaks ju veelgi õpetaja niigi kasinat ajaressurssi, õpilaste jaoks jääb vähem aega. Kool ja haridusministeerium peaks rohkem panustama sellesse, et õpetajal oleks hea töötada ja et tal oleks rohkem aega õpetamiseks. Kui õpetajal on hea, siis on õpilastel ka hea temaga koos õppida. Praegu arvestatakse ainult kontaktunde, aga kuidagi peaks arvestama ka seda, et õpetaja peab andma õpiabitunde, juhendama loovtöid, pidama arenguvestlusi, töötama välja õppekavasid ja õppevahendeid, mõnes õppeaines on palju parandamist vajavaid kirjalikke töid jne. Usun, et karjääri arenguvõimaluste loomine, õiglasem tasustamine suurendaks õpetajaks soovijate arvu ja aitaksid kaasa, et noored õpetajad ei valiks teist ametit. Streik aitas kaasa tähelepanu tõmbamisele mitmetele pakilistele haridusprobleemidele – nendega tuleks tegeleda pikemalt. Meil on iseseisvuse ajal olnud väga palju haridusministreid, ligikaudu 15 erinevat ametiaega (ligikaudu 30 aastase aja jooksul) – keegi neist ei ole oma lühikese ametiaja jooksul suutnud lahendada õpetajate sisulisi probleeme. Ehk on õpetajad ise ka neist vähe rääkinud, ei ole tahtnud tunnustada, et ei saa hästi hakkama? Õpetajad (enamik) töötavad ju hingega ja hingedega. Väljaspool kooli olevad inimesed pole vist piisavalt aru saanud, kui palju on õpetaja töö muutunud, kui palju on lisandunud uusi ülesandeid, eripedagoogikat vajavaid õpilasi – nendega tegeleb aineõpetaja samuti iga päev. Liialt suure töökoormuse korral põleb õpetaja hing läbi.

Kui õppimisega on raskusi, ilmneb see enamik õpilastel esimesena just matemaatika tunnis. Matemaatika on siiski paljude jaoks raske aine. Küsin, et kas koroonaepandemia mõjud ulatuvad ka praegusesse aega? Kas te olete märganud, eriti nooremate õpilaste

Foto: Isiklik ko

Seas, et õpivõimekus, tähelepanu või ka käitumine on liikunud halvemuse suunas?

Koroona pandeemiat on tunda küll. Need kaks aastat, kus me olime pikemalt distantsõppel, tekitasid õpilaste teadmistesse lünkasid. Gümnaasiumi klassides näen praegu, et midagi on õpilaste teadmistes puudu jäänud. Kuna koduõpe oli peamiselt kevadise perioodi ajal, siis matemaatikas on puudulikud teadmised just geomeetrias. Seda on näha ja tunda, vaatamata sellele, et tunnid ju toimusid. Eks kõik inimesed, ka õpetajad ja õpilased, on nii „laisad kui olla lastakse“ ja vahel läheme kõik seda teed – eriti kui on muid suuri muresid. Ilmselt jäi teadmiste tõelist kontrolli ja tagasisidet ning õpiabi sel ajal väheks.

Teise asjana olen märganud, et õpilaste tähelepanuvõime, kontsentratsioonivõime ja pikalt töötamise võime võrreldes varasemaga on langenud. Õpilased tahavad väga ruttu ja väga vähese vaevaga saada tulemust kätte. Tänapäeval on infot palju, see on kergesti kättesaadav. Raskused on selle mõistmisega, mis on õige, millal on õige. Kui tahad mõtlema õppida, kui tahad midagi teha, siis pead selleks omandama oskusi ja oskused ei tule ilma treeningu ja tööta. Aju on lihas, mida tuleb samuti treenida nagu teisi lihaseid, et need areneksid. Teada saamine ja mõistmine ei käi käsikäes. Peab oskama luua seoseid, leidma põhjusi ja tagajärgi, nägema mustreid. Seetõttu mulle MYP-i süsteem

meeldib, sest see nõuab õpilastelt lisaks teadmistele seda, et nad avastaksid mustreid ja leiaksid iseseisvalt uutes ja praktilistes olukordades lahendusi. See vajab lisaks teadmistele oskusi ja mõtlemist. Matemaatika õppeainena õpetab mõtlemise protseduure. Tulevikus on info kõigile kättesaadav, aga mõtlemisoskus peab sul ikkagi koolist kaasa tulema. Sa pead oskama selle infoga midagi teha. Sokki kuduma õppides pead sa algul ikka harutama ja uuesti tegema, sul peab olema selleks kannatust ja tahtmist. Nii peab mõtlemisele ka lähenema – sa pead proovima, katsetama ja eksima ning alles siis saad selgeks.

See teema käis läbi mõnda aega tagasi ka Härma Draama Facebooki lehel: meie koolis pole lai ja kitsas matemaatika eraldatud. Kas teie arvates on see positiivne või negatiivne? Kuidas te üldiselt tasemegruppidesse suhtute?

Mina võin tegelikult öelda, et mina kitsast ja laia matemaatikat eraldi ei poolda. Ma saan väga hästi aru, et mõnele õpilasele on matemaatika raske, aga kui tal on raske, siis on tal vaja tavaliselt natukene rohkem aega õppimiseks.

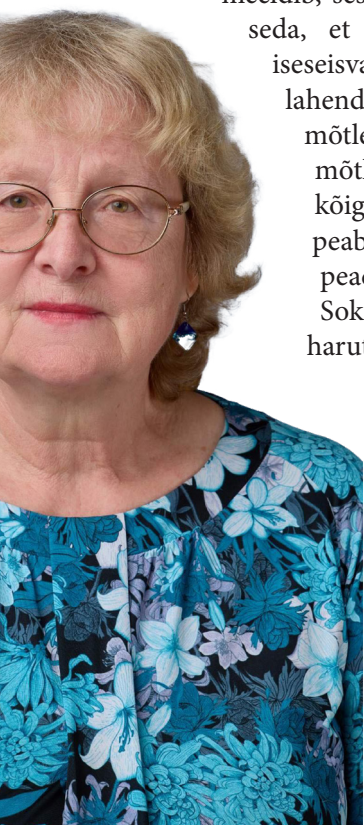
Kitsa matemaatika kursuse puhul aega lisaks ei saa, saab vähem. Minu meelest peaks kõik õpilased matemaatika eksami tehtud – eriti kui eksami sooritamise tase on praegu 1 punkt – olenemata kas sa teed laia või kitsast eksamit. Ja kõik õpilased vajavad mõtlemise arendamiseks gümnaasiumis matemaatikaõpinguid. Mulle meeldiks, kui meie koolis oleks matemaatikas näiteks osaliselt tasemerühmad. Kuna meil on igal õpetajal praktiliselt 36 õpilast ja klassis on õpilaste tasemed ikka väga erinevad, siis oleks tegelikult väga hea, kui need, kes on nõrgemad, kelle jaoks pole matemaatika nii prioriteetne ja kes vajavad rohkem aega, saaks õppida eraldi rühmas sama tundide arvuga nädalas (äärmisel juhul üks tund vähem). Ma pooldaks seda, et kui meil on kolm klassi, siis meil on neli rühma, siis ühes rühmas oleks näiteks need õpilased, kes vajavad rohkem abi ja kes soovivad seal olla (ja kes teevad kitsa matemaatika eksami). Praegu on õpetajal ühes tunnis hästi tugevad, hästi nõrgad ja keskmised – siis on väga raske nende kõigini jõuda. Ühe koolitunni pikkus on 45 minutit, iga õpilase jaoks jätkub ainult natukene üle minuti aega. Teine võimalus, mida kasutatakse ka teistes koolides oleks, et üks matemaatika tund nädalas oleks selline, kus klass oleks pooleks jagatud (nn ülesannete lahendamise tund) – siis saaksin õpetajana jõuda rohkemate õpilasteni... Aga need on unistused, saan aru, et kooli rahalistel võimalustel ja õppekaval on piirid.

Lõpetuseks küsin Teilt ka midagi positiivset. Te olete väga kogenud õpetaja. Mis nõu annaksite Te neile, kes tahavad õpetajaks saada või on just hiljuti õpetajaks hakanud?

Õpetaja amet ei lase sul vananeda. Sa oled kogu aeg noorte seas, sa ei jää elust ja arengust maha. Teiseks ütleks, et õpetada ei saa alati nii, et kõikidel on lõbus ja hea ja mõnus. Õpetamine on töö ja õppimine on õpilaste töö. Töö tegemine ei ole alati kerge. Õpetajana ei pea me alati tunde õpilaste jaoks „sisustama“, vaid õpilased peavad ikka ise ka uurima, õppima ja mõtlema. See on minu arust kõige tähtsam asi. Mitte et neil on tunnis ainult hea ja lõbus olla. Vahel peab loomulikult selliseid tunde ka olema, aga tegelikult tuleb tundides ikka teha tööd ja õpetaja peab sellele keskenduma.

Õpetaja peab olema järjekindel ja mitte alla andma, siis kui tuleb ka negatiivseid kogemusi. Ta ise õpib samuti kogu elu. Õpetaja peab suutma panna ennast õpilase asemele, saama aru, miks õpilane nii käitub.

Õpetajana saad väga palju rõõmu sellest, kui õpilasel läheb hästi ja sina oled sellele kaasa aidanud, see on väga hea tunne. Õpetajaamet pole kunagi igav ja on väga loominguline. Iga päev ja iga tund on erinev, kunagi pole võimalik teha kahte samasugust tundi. Õpetaja on tore olla!

o: Isiklik kogu

Rando Jaaksoo
10.c

NOORED MATKISID KA SEL AASTAL RIIGIKOGULASTE TÖÖD

Nagu igal aastal kombeks, sai ka sel aastal kokku natuke üle 100 poliitika vastu huvi tundva noore, kes peale politoloogi Tõnis Saartsi inspireerivat ja silmaringi laiendavat ideoloogiate loengut igaüks oma fraktsiooni tormas ja koos teiste fraktsiooniliikmetega riigi valupunktide üle arutama hakkas.

25. ja 26. jaanuaril toimunud igaastasel Noorte Riigikogul (NRK) osales 107 noort, kellele lisandusid veel hoolega välja valitud fraktsioonijuhid ning noortest koosnev meediatiim, kes kogu toimuvat oma väljaandele võimalikult omaselt hoolsalt kajastasid. Kokku töötas 6 fraktsiooni: Reformierakond (39 liiget), EKRE (18 liiget), Keskerakond (16 liiget), Eesti 200 (15 liiget), Sotsiaaldemokraadid (10 liiget) ja üheksaliikmeline Isamaa fraktsioon. Esimesel päeval oli iga fraktsiooni ülesandeks luua seaduse muudatuse eelnõu, millega oma fraktsiooni ning erakonna väärtusi ja eesmärgi riigi tasandil realiseerida. Isamaa fraktsioon, kelle eesmärgiks oli perede toimetulekut parandada, tuli välja ettepanekuga langetada iga lapse kohta peres 3 protsendipunkti tulumaksult, kuni neljanda lapseni. Reformierakond näiteks soovis aga võimaldada topeltkodakondsust, mis tänu suurele enamusele ka läbi läks.

Teisel päeval sammusid öö otsa kõnede kirjutamisest poolnes noored Riigikogu ette, kust edasi liiguti suurde saali. Nii sai

istung alata ning kõik fraktsioonid oma eelnõud esitleda ja kaitsta. Istungi avas kõnega Riigikogu aseesimees Toomas Kivimägi. Ettepaneku esitanud fraktsioonist olid välja valitud inimesed, kes pidasid sissejuhatuse- ja lõpukõne ning vastasid saalist tulevatele küsimustele. Saalis valitses tihe vastasseis kahe leeri vahel: Reformierakonna, Eesti 200 ja Sotsiaaldemokraatide koalitsiooni ning EKRE, Isamaa ja Keskerakonna opositsiooni. Kuna esimesel koalitsioonil oli suur hääleteenamus, dikteerisid nemad kogu Riigikogu tööd ning seega läksid läbi ainult Reformierakonna, Eesti 200 ja Sotsiaaldemokraatide eelnõud. Lisaks valitses saalis ka ajapuudus, mille tõttu jäi EKRE, kes oli viimane eelnõud esitlev fraktsioon, ilma oma lõpukõnest. Veel rohkem pahameelt tekitas neile aga Eesti 200 fraktsiooniliikmelt saabunud muudatusettepanek, mis põhimõtteliselt kustutas nende hoolega tehtud töö ning asendas selle naljaga. See kutsus esile osalist protesti EKRE saadikute poolt, kes suurest saalist muudatusettepaneku jõustumise tõttu lahkusid.

Tähtsal kohal terve sündmuse jooksul oli ka drama, mille levitamiseks meediatiim eriti hästi hakkama sai. Mitmesugused erakonnasisesed ja koalitsioonilepetega seotud skandaalid ja humoorikas võtmes loodud uudised muutsid kogu NRK kogemuse kõigi osalejate jaoks kindlasti palju põnevamaks ning eraldi loodi ka NRK drama jaoks

instagrami konto, kus kõik osalejad said enda arvamust anonüümselt avaldada. Meediatiim tegutses nii esimesel kui ka teisel päeval Riigikogus, kus nad pidid kajastama istungit ja küsima kommentaare noortelt riigikogulastelt. Tublidest härmakatest osalesid: Rando Jaaksoo (Isamaa), Joosep Lumi (Isamaa), Romet Soer (EKRE) ja Mia Karolina

(EKRE) ja Mia Karolina (EKRE) ning eriti märkimisväärne oli Lisanna Tõnne osalemine Reformierakonna fraktsioonijuhina ja Riigikogu aseesimehena.

Foto: Erik Peinar

Foto: Anita Algu

MAAILM KAARDI PEAL KUJUTATUNA – KOLM SOOVITUST GEOGRAAFIAHUVILISTELE

Mikk Mihkel Ruus
7.b

Geograafia on mind alati huvitanud ja soovitan kõikidele, kel sama huvi, kolme raamatut: Hardo Aasmäe „Mõttetute riikide aabitsat”, Toomas Kümmele kirjutatud samanimelist järge ja Tim Marshalli „Geograafia vange”. Lisaks uutele teadmistele geograafia vallas saad sa neid raamatuid lugedes ka õppida erinevate riikide ja regioonide värvika ajaloo kohta.

Kõige rohkem meeldis mulle nende kolme raamatu hulgast „Mõttetute riikide aabits”. Tegemist ei ole siiski aabitsa või atlasega, vaid artiklite kogumikuga. Raamatu autor, geograafiaprofessor Hardo Aasmäe oli veendunud, et kõik riigid on omamoodi mõttetud. Näiteks Põhja-Korea kohta kirjutab ta nii: „Põhja-Korea on tegelikult üks suur vangimaja. Selles vangimajas on oma veevärk, elektrivõrk ja tiba televisiooni. Televisioonis näidatakse ainult Suurt Ja Head Vanglajuhti. Kuuldavasti on Põhja-Koreal varsti ka tuumapomm. /- - / Miks sellist riiki üldse pidada?”

Tuleb tunnistada, et Aasmäe kirjutab humoorikalt ja huvitavalt, sageli on tekstis sarkasmi. Autorist nii palju, et aastatel 2003–2014 avaldas Aasmäe oma lugusid ajakirjas KesKus. Geograafil ja endisel poliitikul oli plaanis kirjutada selliseid lugusid kõikide maailma riikide kohta, aga kahjuks suri ta 2014. aastal. Tema tööd jätkas 2020. aastal Toomas Kümmele, kes kirjutab „Mõttetute riikide aabitsale” teise osa. Kuigi ka see oli põnev lugemine, kus autor käsitleb näiteks selliseid põnevaid riike, nagu Moldova, Boliivia ja Kasahstan, ei olnud see nii haarav kui esimene osa.

Mulle meeldis mõlema raamatu puhul see, et ajaloost ja geograafiast räägiti täiesti erinevas võtmes kui koolis. Aasmäe ja Kümmele seletasid kõike erinevate riikide kohta väga täpselt lahti, aga niimoodi, et lugedes igav ei hakka. Näiteks ei õpetata koolis seda, et Afganistan on „impeeriumite surnuaed”, see tähendab, et väga paljud suured riigid, nagu Nõukogude Liit, Briti impeerium ja USA, on seal sõja kaotanud, või et Krimmis toimus 2013. aastal sarnane sündmus kui 1941. aastal Eestis toimunud juunipööre.

Kolmas hea lugemine on Tim Marshalli „Geograafia vangid”, kus autor kirjutab erinevate piirkondade geograafilise positsiooni headest ja halbade külgedest. Samuti selgitab ta nende piirkondade religiooni, tutvustab rahvast ja ajalugu. Eriti köitvalt on kirjutatud näiteks USA-st ja Lähis-Idast.

Tim Marshall on Briti ajakirjanik, kes Sky Newsile reportaaze tehes on käinud rohkem kui 30 riigis ja kajastanud 12 sõja sündmusi. Seega on autor geopoliitilise materjaliga tutvunud kohapeal. Eriti hästi on Marshall kirjutanud Süüria kodusõja sündmustest ning konflikti tagamaadest: Süüria riigipiirid on paika pannud eurooplased ja selline tegevuse tõttu on kokku elama sattunud rahvused, religioonid ja kultuurid, kes üksteist ei salli.

Fotod: Rahva Raamat

Wiebke Ortbrink

Il.b

THE LITTLE FOREST FAIRY

A long time ago in a mystical wood there stood a house. In the middle of the house a big big tree had penetrated through the ceiling. And in the warmest and most beautiful spot on the top of the tree there lived a young and little fairy, whose name was Ellisira.

She loved to fly freely in the mystical wood and meet her best friend Clyde the gnome. They loved to pick flowers in summer and collect the magic apples in fall. But most of all, Ellisira loved her wood in winter. She admired how the trees and other plants looked so magical when snow had fallen onto their leaves. Additionally, she tremendously liked to watch her world freeze. Nothing was changing. Winter was so calm in the mystical wood. Not many creatures left their housing so Ellisira and Clyde often had the wood for themselves when they had their own little winter adventures. Just rarely did they meet others.

A few winters ago when they had just built a big snow squirrel in the woods they met one of the talking bears who was looking for some food. So the bear asked them: "Hey youngsters, I am searching for something to eat. I have not eaten anything for over a month. Could you spare some food for an old bear like me?" Clyde replied, "It depends, first you need to tell us your name." The talking bear giggled loudly, "You're a smart young man, Boy!" "My name is Clyde", was replied angrily. "My name is Narvik", said the bear. "It's very nice to meet you two." Ellisira, who had been observing the situation from a distance now decided to jump in, "Hello Narvik, what would you like to eat?" "How about fish?" The bear mumbled, "I just don't know my way to the river. Usually I don't see the mystical wood in winter and I have lost my way. Can you help me please?" "Of course we can," Ellisira declared.

So the three made their way to the river. After a few minutes

Clyde began to complain. He shouted up to the others, "Hey wait for me, it's unfair that Sira can fly and you have long and strong legs, while mine are not comparable," the boy said. So Narvik decided to pick Clyde up from the ground and seat him on his shoulder. Now they managed the route to the river in a quick manner. As they reached the river, Narvik lifted Clyde from his shoulder and gently placed him on the ground. Ellisira meanwhile flew over the river to find a good spot to catch a fish for Narvik. Under the blanket of thick ice she could spot some movements. "That must be some big, tasty fish," she thought to herself and called out her findings to her friends that stood about 100 meters away from her. You would not expect such a loud voice from such a small creature, believe me. Narvik and Clyde came over to her, but when Narvik tried to step onto the ice, it began to creak, and so the old bear decided to go back. He was disappointed. How was he now expected to get something to eat? Ellisira and Clyde did not know how to help Narvik as they did not have the ability to catch fish.

But what else could they do?

They started to think about a solution when they spotted the unicorns' house a few hundred meters away. Ellisira turned to her two friends and yelled excitedly, "Let's ask the unicorns for help. They could catch the fish with their horns and not break the ice as they are not very heavy." "Great idea!" Clyde replied to his best friend. "I will reach them the quickest," the little forest fairy said.

As quick as her little wings could carry her against the cold winter wind she made her way to the unicorns' house. As she flew through an open window, her sudden and unexpected entry drew the attention of the owners upon her. "What brings you here?" asked the oldest and wisest of the five visible unicorns. Quickly Ellisira explained the

situation and, of course, the unicorns wanted to help. So two of the unicorns and the little fairy made their way to the river. The young unicorn with shiny, glittery silver fur asked Narvik, "Kui palju kala sa soovid?"¹ "Drei bitte, mein guter Freund,"² said the old bear. So the unicorns got to work to fill in the old bear's order.

That was one of Ellisira's favorite memories in her mystical wood, her home. And it shows a scene of a special kind of magic that many creatures nowadays have forgotten about: Kindness and Friendship

The author's personal note to everyone that reads this:

Kindness does not need a shared language. No matter how cruel the world may be at the moment or at any point in the future, you will always find some kindness in the world. Besides, you can always spread it yourself as it is just a little deed that can make someone's day a little bit better. So here are some ideas to make the world a better place:

1. A smile to the elderly lady in the bus.
2. "Thanks" to your parents, siblings, friends, teachers or everyone you don't tell it too often.
3. And appreciation to yourself because you need to know that you are perfect the way you are.

1 How many fish would you like?

2 Three please, my good friend

RETSEPT: VASTLAKUKLID (8 TK)

Liis-Marii Pakkanen
lla

VAJA LÄHEB

kuklid:

- 40 g võid
- 1 dl piima
- 25 g presspärimi
- 20 g suhkrut
- 1 muna
- 250 g jahu
- 1 tl soola
- 1 tl kardemoni
- 1 tl küpsetuspulbrit
- 1 tl vanillisuhkrut

täidis:

- 200 g kirsse
- 100 g suhkrut
- 2 tl maisitärklis
- 3 spl vett
- 300 ml vahukoort
- 2 spl tuhksuhkrut

peale:

- 1 munakollast
- tuhksuhkrut

VALMISTAMINE

Sulata või. Sega sisse piim ja lase jahtuda toatemperatuurile. Lahusta pärm suhkruga ning sega piimasegu hulka. Vispelda juurde muna. Sega eraldi kausis omavahel jahu, sool, kardemon ja küpsetuspulber. Sega jahusegu kahes osas taigna sisse. Sõtku taignast umbes 10 minutit, kuniks see on sile ja elastne. Kata taignakauss rätiku või toidukilega ja lase soojas

koahas umbes 1 tund kerkida, kuniks tainas on kahekordistunud.

Lõika tainas umbes kaheksaks 60-grammiseks osaks ja vormi ühtlasteks ümarateks pallideks. Aseta pallid küpsetuspaberiga kaetud ahjuplaadile vähemalt 5 cm vahedega. Kata ahjuplaat rätiku või toidukilega ja lase 30 minutit soojas koahas kerkida. Kuumuta ahi 190 kraadini.

Pintselda kuklid ettevaatlikult munakollasega üle. Küpseta eelkuumutatud ahjus umbes 10 minutit, kuniks kuklid on kuldpruunid. Lase täielikult jahtuda.

Kuumuta potis kirsse suhkruga. Kui

moos läheb keema, lisa omavahel segatud maisitärklis ja vesi. Keeda moosi umbes 8-10 minutit ja lase jahtuda. Kui kuklid ja moos on jahtunud, saab hakata kukleid kokku panema. Vahusta vahukoor tuhksuhkruga tugevaks vahuks. Lõika kuklitel pealne osa maha ja pane hetkeks kõrvale. Süvenda noaga ettevaatlikult kukli sisemust, nii et põhja ega külgedele auku ei tekiks. Täida kuklid moosiga. Pane vahukoor pritskotti ja pritsi kuklite peale. Kata vahukoor äralõigatud kuklitükiga. Sõelu kaunistuseks peale tuhksuhkrut.

Foto: Liis-Marii Pakkanen

Wiebke Ortbrink
Il.b

MOOSIKÜPSISTE RETSEPT (30 TK)

Koostisosad

250g jahu
150g külma võid
1 tl küpsetuspulbrit
100g suhkrut
3 munakollast
2 tl vanillisuhkrut
Natuke soola
Moos (õuna-, maasika-, mustika- või vaarikamoos. Vaarikamoos on minu lemmik, aga kõik moosid sobivad.)

Vahendid

Köögikaal
Suur kauss
Puulusikas
Küpsetusplaat + küpsetuspaber

Ettevalmistusaeg

10 minutit

Küpsetusaeg

Umbes 15 minutit

Juhised

Pane jahu suurde kaussi ning sega küpsetuspulbri ja soolaga. Tee keskele auk.

Pane süvendisse tükeldatud või, seejärel lisa munakollased, suhkur ja vanillisuhkur. Sõtku kõik koostisosad kätega ühtlaseks tainaks.

Vormi tainast pall, mässi kilesse ja pane vähemalt tunniks külmkappi. Tainas peaks olema külm ja kõva.

Kui tainas on jahtunud ja tahenenud, kuumuta ahi 175-180 kraadini. Pane ahjuplaadile küpsetuspaber.

Küpsiste tegemiseks võta väike tükk tainast ja veereta käte vahel umbes 2 cm läbimõõduga palliks. Tee lusika abil taignapalli sisse süvend. Süvend peaks olema piisavalt sügav

ja ümbritsev serv ei tohiks olla liiga õhuke.

Pane süvendisse pisut moosi. Küpseta küpsiseid eelkuumutatud ahju keskosas 12-15 minutit.

Lase küpsistel jahtuda ja naudi koos maitsva tee või kohviga.

Head isu!

KADUVUSE SEADUS

Laura Kirke Bertel Pertel
10.a

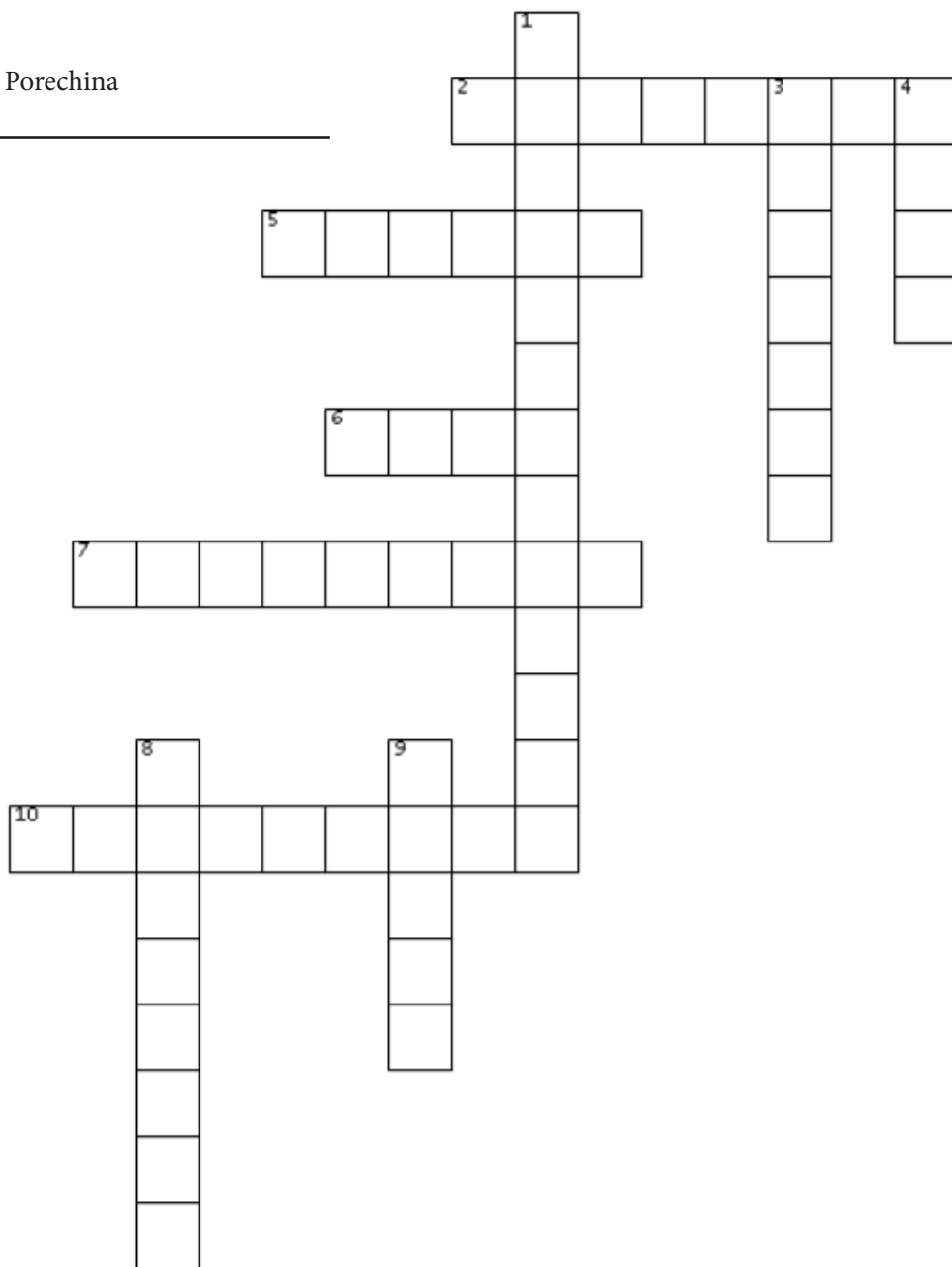
Kord lahjeneb loojangu kirkamgi toon
ja võtab hämarik päeva omaenese hoolde;
kord kaardub lootus enda hävingu poole,
et too tema silmad täis ahastust looks.

Mis olnud kord noor, see enda lõputust nea,
mis nõnda pühalt suurt surematust vandus;
kes kord pühendanud enda, ohvrimeelsena andund,
eks oma loobumisi rinnus ajast aega kaasas vea.

Kuis joobuda võiks ilust, mis peagi allaheitlikuna närbub;
kuis põlata siis vihast, mis homme aupaklikkuseks härdub?
Tunnistada, t u n n i s t a d a toda tuima tasasust!

Alandlikult hetke armuda, pime truudus hella vaate sees
ja siiski elada sest mõttest, mis iseenda kaunist vagadust
kord tulihingeliselt salgab surma kalgi palge ees.

Autor:
Klementina Porechina
12.b

KÕRVALE

- 2. Tamme teatejooksu toimumiskoht
- 5. Mitu moodulit on võimalik gümnaasiumiastmes õppida?
- 6. Pill, mida õppis Miina Härma Peterburi konservatooriumis
- 7. Miina Härma sünnikoht
- 10. Ene Tannbergi tähtkuju

ALLA

- 1. Miina Härma oli Eesti esimene...
- 3. Mis ainet õpetab Aasta 2023 põhikooli aineõpetaja laureaat MHG-s?
- 4. Klaverite arv MHG-s
- 8. Miina Härma sünnikuu
- 9. Praegune MHG toitlustaja

Ristsõna vastused

- 10. Veevalaja
- 9. Daily
- 8. Veebruar
- 7. Kõrvetilla
- 6. Orel

- 5. Üheksa
- 4. Kuus
- 3. Ajalugu
- 2. Karupark
- 1. Naishelilooja

